



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Faisala Husseinho a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobkyně: **Mgr. Š. M.**, zastoupená advokátem Mgr. Daliborem Slavíkem, se sídlem Na Florenci 2116, Praha 1, proti žalované: **revizní komise Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky**, se sídlem Orlická 2020/4, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 8. 2025, č. j. 15 Ad 9/2025-37,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se **z a m í t á**.
- II. Žalovaná je **p o v i n n a** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení v celkové výši **6 134,70 Kč** k rukám zástupce žalobkyně Mgr. Dalibora Slavíka, advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně se léčí z glioblastomu (nádoru mozku). Prostřednictvím svého ošetřujícího lékaře požádala podle § 16 ve spojení s § 19 odst. 1 písm. a) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o veřejném zdravotním pojištění“), Všeobecnou zdravotní pojišťovnu České republiky (dále jen „VZP“) o úhradu zdravotní služby jinak ze zdravotního pojištění nehrazené spočívající v terapii Optune. Tato léčba spočívá v působení střídavých elektrických polí nízké intenzity, neboli „polí léčících nádory“ (tumor treating fields – TTF), které selektivně ničí či pozastavují růst rychle se dělících buněk glioblastomu. Aplikace probíhá sadou elektrod, které jsou neinvazivně uloženy na pacientově hlavě.

[2] VZP rozhodnutím ze dne 13. 2. 2025, č. j. VZP-25-01578994-A479, žádost žalobkyně zamítla. Proti tomuto rozhodnutí se žalobkyně odvolala. Revizní komise

Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky (žalovaná) její odvolání zamítla rozhodnutím ze dne 21. 5. 2025, č. j. VZP-25-04062250-D4GE, a napadené rozhodnutí VZP potvrdila.

[3] Proti rozhodnutí žalované podala žalobkyně žalobu k Městskému soudu v Praze. Ten její žalobu shledal důvodnou, a proto zrušil rozhodnutí žalované a vrátil věc VZP k dalšímu řízení.

[4] Městský soud ve svém rozsudku shledal, že byly naplněny všechny podmínky pro mimořádnou úhradu žalobkyní požadované zdravotní služby. O tom, že se jednalo o zdravotní službu standardně nehrazenou, přitom mezi účastníky řízení nebylo sporu. Sporné zůstaly zbylé dvě podmínky spočívající v jediné možnosti léčby a výjimečnosti případu. V dalším řízení měla žalovaná podle městského soudu rovněž posoudit nákladovou efektivitu žalobkyní požadované zdravotní služby, která představuje poslední a výjimečnou možnost zdravotní pojišťovny pro odmítnutí mimořádné úhrady zdravotní služby i při splnění všech výše uvedených podmínek.

[5] Proti rozsudku městského soudu podala žalovaná (dále *stěžovatelka*) kasační stížnost, to z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“).

[6] V prvním okruhu kasačních námitek stěžovatelka napadla závěr městského soudu o splnění podmínky jediné možnosti léčby. Podle stěžovatelky v první řadě na stávající případ nedopadají závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2019, č. j. 4 Ads 394/2019-110, ze kterého vyšel městský soud. Tento rozsudek Nejvyššího správního soudu se týkal zastaralé lékařské metody, zatímco žalobkyně byla léčena široce akceptovaným a dosud nepřekonaným typem léčby. Léčba temozolomidem, která je žalobkyni ze strany VZP hrazena, je bezpochyby postupem *lege artis*. Monoterapie temozolomidem, kterou VZP hradí žalobkyni, má podle stěžovatelky stejnou úroveň doporučení jako léčba kombinací temozolomidu a terapie Optune, jejíž mimořádné úhrady se žalobkyně domáhá. Podle stěžovatelky proto nelze bez dalšího konstatovat, že monoterapie temozolomidem je pro žalobkyni podstatně méně účinná alternativa. Žalobkyně ani její ošetřující lékař žádný takový důkaz nepředložili a k tomuto závěru nelze dospět jen z toho, že ošetřující lékař žalobkyni léčbu doplněnou o terapii Optune doporučil. Městský soud rovněž vyvodil nesprávné závěry ze studie EF-14, což vyplývá z neznalosti městského soudu o obsahu použitých pojmů a rovněž z toho, že městský soud nevzal v úvahu individuální okolnosti případu žalobkyně. Navíc výsledky této studie jsou v rozporu s jinými listinnými podklady, ze kterých vycházela stěžovatelka, a které nepovažují léčbu doplněnou o terapii Optune za účinnější.

[7] Ve druhém okruhu kasačních námitek stěžovatelka napadla závěr městského soudu o splnění podmínky výjimečnosti případu. Zde stěžovatelka upozornila, že si je vědoma judikatury správních soudů, podle které spolu podmínky jediné možnosti léčby a výjimečnosti případu mohou úzce souviset. I zde však stěžovatelka připomněla že nepochybně, že žalobkyní požadovaná kombinovaná léčba směřuje ke zlepšení jejího zdravotního stavu, resp. relevantnímu prodloužení jejího života; k těmto výsledkům však podle stěžovatelky vede i léčba výlučně temozolomidem. Jako výjimečné okolnosti případu žalobkyně městský soud dle stěžovatelky považoval zcela obecné a standardní okolnosti,

pokračování

kteří nejsou ničím jedinečné. Stěžovatelka nijak nezpochybňuje, že onemocnění žalobkyně je závažné, na druhou stranu se však shodné onemocnění týká dalších 350 pojištěnců.

[8] V posledním okruhu kasačních námitek stěžovatelka nesouhlasí s tím, že jí městský soud uložil povinnost, aby se v dalším řízení zabývala hodnocením nákladové efektivity případu ve smyslu již výše zmíněného rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Ads 394/2019-110. Stěžovatelka upozorňuje, že nákladovou efektivitou se má smysl zabývat až v případě, kdy jsou splněny podmínky jediné možnosti léčby a výjimečnosti případu, které však stěžovatelka nepovažuje za splněné. Proto se stěžovatelka ve svém rozhodnutí nákladovou efektivitou nezabývala a nepostavila na ní svůj zamítavý závěr.

[9] Ke kasační stížnosti se vyjádřila žalobkyně, která navrhla její zamítnutí. Žalobkyně v první řadě odkázala na další rozhodnutí městského soudu, resp. Nejvyššího správního soudu, ve kterých správní soudy ve shodných případech jako je ten její vyhověly žadatelům o mimořádnou úhradu nyní posuzované léčby. Žalobkyně rovněž upozornila, že od 1. 10. 2025 je terapie Optune zařazena v úhradovém katalogu VZP a je plně proplácena. Ke dni podání žádosti žalobkyně dle svého přesvědčení splňovala všechny podmínky, které jsou nyní VZP vyžadovány pro plnou úhradu terapie. Rozsudek městského soudu není ani nepřezkoumatelný, neboť městský soud reagoval na všechny námítky žalobkyně a při jejich hodnocení rovněž zohlednil stěžovatelčiny závěry vyřčené v jejím rozhodnutí i v následném vyjádření k žalobě. Žalobkyně je přesvědčena, že splňuje všechny podmínky pro úhradu dané léčby a městský soud věc správně posoudil, když jí dal za pravdu a rozhodnutí stěžovatelky zrušil.

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal zákonnost napadeného rozsudku v rozsahu kasační stížnosti a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Neshledal přitom vady, ke kterým je povinen přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 věty první s. ř. s.

[11] Kasační stížnost **není** důvodná.

[12] Již městský soud ve svém rozsudku a následně i účastníci nynějšího kasačního řízení upozornili na bohatou a ustálenou judikaturu správních soudů k problematice mimořádných úhrad zdravotních služeb jinak ze zdravotního pojištění nehrazených podle § 16 ve spojení s § 19 odst. 1 písm. a) zákona o veřejném zdravotním pojištění.

[13] Podle ustálené judikatury musí žadatel pro mimořádnou úhradu splnit tři podmínky spočívající v tom, že a) se jedná se o zdravotní službu jinak nehrazenou; b) případ je výjimečný; c) jedná se o zdravotní službu, která je jedinou možností z hlediska zdravotního stavu žadatele (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2023, č. j. 10 Ads 334/2022-41, č. 4457/2023 Sb. NSS, odst. [8], ze dne 6. 9. 2023, č. j. 7 Ads 37/2023-38, odst. [25], ze dne 24. 10. 2025, č. j. 1 Ads 173/2025-54, odst. [34], či ze dne 21. 1. 2020, č. j. 5 Ads 228/2019-81, č. 3991/2020 Sb. NSS, odst. [53] i s citací další judikatury).

[14] Dle rozsudku č. j. 5 Ads 228/2019-81 lze podmínku ad c), tj. jediné možnosti léčby z hlediska zdravotního stavu pojištěnce, „považovat za splněnou i tehdy, pokud má pojištěnec k dispozici jiný hrazený léčebný přípravek, který je však prokazatelně podstatně méně účinný a ve výsledku pro něho reálně nepředstavuje srovnatelnou léčebnou alternativu“ (obdobně též

rozsudek č. j. 4 Ads 394/2019-110). V rozsudku ze dne 22. 2. 2023, č. j. 2 Ads 206/2022-66, poté Nejvyšší správní soud s ohledem na dosavadní judikaturu shrnul, že „pokud hrazená léčebná alternativa nevykazuje srovnatelnou účinnost jako léčivý přípravek, jehož úhrady se stěžovatel domáhá, je namístě aktivovat § 16 zákona o veřejném zdravotním pojištění.“ To však pochopitelně pouze tehdy, je-li splněna i poslední zákonem stanovená podmínka spočívající ve výjimečnosti případu. To tedy znamená, že aby mohla pojišťovna žádosti podle § 16 vyhovět, musí k nevhodnosti jiné léčby či k vyčerpání obvyklých léčebných možností přistoupit ještě další významná okolnost či souhrn dílčích okolností, které činí případ konkrétního pojištěnce ojedinělým.

[15] Výjimečnost případu pojištěnce přitom představuje neurčitý právní pojem, z čehož vyplývá, že jej nelze jednoznačně definovat. Proto je třeba posuzovat každý případ individuálně. Z dosavadní judikatury se nicméně podává, že výjimečnost lze spatřovat v mnoha různých aspektech, mezi něž se řadí kupříkladu četnost výskytu nemoci nebo kombinace s jiným onemocněním, dosavadní průběh léčby, včetně vzniklých komplikací, zjištěné toxicity na léčbu hrazenou ze zdravotního pojištění, či rychlé progresse onemocnění. Zohlednit však lze i skutečnosti, které nesouvisí přímo se zdravotním stavem pojištěnce (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2019, č. j. 5 Ads 28/2018-58).

[16] Již výše v rámci rekapitulace rozsudku městského soudu Nejvyšší správní soud konstatoval, že mezi žalobkyní a stěžovatelkou není sporné splnění první podmínky, tedy že se jedná (resp. se v době rozhodování VZP a stěžovatelky jednalo) o zdravotní službu jinak ze zdravotního pojištění nehrazenou. Sporné zůstávaly podmínky „jediné možnosti léčby“ a „výjimečnosti případu“, jak tomu ostatně zpravidla bývá ve sporech tohoto typu.

[17] Žalobkyně ve svém vyjádření ke kasační stížnosti upozornila na další případy, ve kterých se správní soudy (resp. opakovaně Městský soud v Praze) zabývaly shodnými spory pojištěnců, kterým byl diagnostikován glioblastom, a kteří se v rámci následné léčby dožadovali mimořádné úhrady terapie Optune. V těchto sporech vydal Nejvyšší správní soud doposud dva rozsudky, přičemž v obou případech rozhodl ve prospěch žadatelů o mimořádnou úhradu terapie Optune. Rozsudkem ze dne 30. 4. 2025, č. j. 2 Ads 279/2024-36, Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jiné zdravotní pojišťovny (než nynější stěžovatelka), a „potvrdil“ rozsudek městského soudu ze dne 27. 11. 2024, č. j. 5 Ad 14/2024-36. Již výše zmíněným rozsudkem č. j. 1 Ads 173/2025-54 Nejvyšší správní soud vyhověl kasační stížnosti žadatele o mimořádnou úhradu a zrušil původní zamítavý rozsudek městského soudu i rozhodnutí VZP, resp. její revizní komise.

[18] Zejména v posledně uvedeném rozsudku č. j. 1 Ads 173/2025-54 Nejvyšší správní soud vyslovil obsáhlé právní hodnocení, které je plně použitelné i v nyní posuzovaném případě, a od kterého není důvod se ve stávajícím případě odchýlit. V obou případech zmíněných v odst. [17] byl žadatelům o mimořádnou úhradu terapie Optune diagnostikován glioblastom (nádor mozku), který jim byl léčen chirurgicky a rovněž chemoterapií. Jako doplňující léčbu k chemoterapii přitom pojištěnci požadovali právě terapii Optune (srov. odst. [39] rozsudku č. j. 1 Ads 173/2025-54 a odst. 22 nyní přezkoumávaného rozsudku městského soudu). V obou těchto věcech přitom ošetřující lékaři žadatelů odůvodňují požadavek na doplňkovou léčbu prostřednictvím terapie Optune tím, že tato terapie pozitivně působí jako prevence vůči návratu glioblastomu,

pokračování

který je pro pacienty v zásadě fatální. Pacienti, kteří společně s chemoterapií podstupují i terapii Optune, mají vyšší medián přežití a terapie Optune především oddaluje návrat glioblastomu; terapie Optune rovněž zvyšuje jejich kvalitu života v průběhu léčby glioblastomu (zejména odst. [39], [41], [42] rozsudku č. j. 1 Ads 173/2025-54, odst. 25 a 27 zde přezkoumávaného rozsudku městského soudu).

[19] Přesně o takový případ se přitom jedná i v současném případě. Ke zdravotnímu stavu žalobkyně její ošetřující lékař (lékařská zpráva ošetřujícího lékaře z 28. 11. 2024 a dále popis v samotné žádosti založené ve správním spise; jde o jednoho z lékařů, jejichž doporučeními se zabýval Nejvyšší správní soud i v rozsudku č. j. 1 Ads 173/2025-54; srov. tam např. v odst. [51]) uvedl, že žalobkyně se nyní cítí dobře. Pociťuje výpadek zorného pole vpravo, občas si nevybaví správné slovo. Po provedené chemoterapii je bez známek recidivy či rezidua nádoru. Podmínky pro případné nasazení adjuvantní (podpůrné) léčby prostředkem Optune jsou proto v jejím případě splněny. U žalobkyně byly vyčerpány možnosti standardní léčby, jejichž účelem bylo zlepšit nebo alespoň zachovat její zdravotní stav, další široce akceptovaná standardní hrazená léčba při progresi onemocnění (recidivující glioblastom) již není k dispozici, resp. léčebné možnosti jsou velmi omezené. Vzhledem k věku žalobkyně a jejímu zdravotnímu stavu nelze považovat pouhé čekání na progresi onemocnění (recidivující glioblastom) za přijatelné. Terapie Optune splňuje všechny obecné podmínky vymezující hrazenou zdravotní službu a jako jediná v úvahu přicházející léčba může vést ke zlepšení zdravotního stavu žalobkyně či alespoň k relevantnímu prodloužení jejího života, pročež dle ošetřujícího lékaře splňuje požadavek účinnosti vzhledem k účelu jejího poskytování (takto již městský soud v odst. 27 napadeného rozsudku).

[20] Podstata stěžovatelčiny argumentace přitom spočívá v tom, že byť stěžovatelka souhlasí s tím, že terapie Optune je způsobilá přispět ke zlepšení, resp. alespoň udržení aktuálního zdravotního stavu žalobkyně, nejedná se podle ní o natolik účinnou léčbu, která by v případě žalobkyně naplnila podmínku jediné možnosti léčby. Podle stěžovatelky léčba prostřednictvím monoterapie temozolomidem představuje srovnatelnou alternativu s léčbou prostřednictvím temozolomidu ve spojení s terapií Optune. Příklad žalobkyně navíc podle stěžovatelky není ani ničím výjimečný, neboť glioblastom představuje relativně časté nádorové onemocnění dospělých pojištěnců.

[21] Již v rozsudku č. j. 1 Ads 173/2025-54 Nejvyšší správní soud zopakoval závěry dřívější judikatury, podle kterých jsou odborná stanoviska ošetřujících lékařů považována v těchto řízeních za klíčové podklady. Jsou to totiž právě tito lékaři, u nichž lze důvodně předpokládat nejpodrobnější znalost klinického stavu pacienta, s čímž úzce souvisí i schopnost zvážit všechny léčebné alternativy a zvolit tu, která je pro daného pacienta nejvhodnější a lze od ní očekávat nejlepší výsledky. Zdravotní pojišťovny by proto měly z jejich stanovisek *a priori* vycházet, ledaže by z jimi shromážděných podkladů jednoznačně vyplýval opak (srov. takto již rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Ads 228/2019-81, odst. [62], a dále odst. [43] rozsudku č. j. 1 Ads 173/2025-54). Stanovisko lékařů tak sice není pro zdravotní pojišťovny závazné a může být vyvráceno (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Ads 37/2023-38 nebo č. j. 10 As 327/2022-63), pro takový závěr však musí být sneseny přesvědčivé odborné argumenty. To se podle prvního senátu Nejvyššího správního soudu v jím posuzovaném

případě nestalo (nestalo se tak ani ve věci řešené v rozsudku č. j. 2 Ads 279/2024-36 – srov. jeho odst. [18]). Ke stejné situaci pak došlo i nyní.

[22] Již první senát Nejvyššího správního soudu se ve svém rozsudku č. j. 1 Ads 173/2025-54 obsáhle zabýval argumentací VZP, resp. stěžovatelky, proč požadovaná terapie Optune nepředstavuje jedinou možnost léčby (srov. odst. [43] až [55] rozsudku prvního senátu). Stěžovatelčina argumentace v odkazované věci byla přitom v zásadě stejná jako v nyní řešeném případě. První senát v této souvislosti především zdůraznil, že všechny odborné podklady obecně považují terapii Optune jako jednu z alternativ léčby glioblastomu (zejména odst. [45] cit. rozsudku prvního senátu). V případě posuzovaném prvním senátem se navíc tamější žadatelka o mimořádnou úhradu terapie Optune nacházela v horším zdravotním stavu než nyní žalobkyně (žalobkyně tedy více naplňuje indikační kritéria pro terapii Optune, včetně možného přínosu léčby). Z rozsudku prvního senátu zřetelně vyplývá, že žadatelka, jejíž věci se zabýval, požadovala terapii Optune na rekurentní glioblastom ve druhé recidivě (srov. odst. [48] rozsudku prvního senátu), zatímco u žalobkyně se žádná recidiva prozatím neprojevila; ve věci sp. zn. 1 Ads 173/2025 žadatelka navíc procházela chemoterapií lomustinem namísto temozolomidu, který je standardní volbou, ale na který měla horší toleranci (srov. odst. [47] citovaného rozsudku). Žalobkyně naopak prochází běžnou chemoterapií temozolomidem, ke které bývá standardně doporučována terapie Optune, jak navíc zdůraznil její ošetřující lékař. Nejvyšší správní soud konstatoval již výše, že žalobkyně se v době podání žádosti těšila relativně dobrému zdravotnímu stavu bez známek recidivy nádoru, přičemž právě to bylo jedním z hlavních důvodů, proč pro ni její ošetřující lékař požadoval nasazení (doplňkové) terapie Optune, která měla především udržet její aktuální a relativně dobrý zdravotní stav a v co nejvyšší možné míře zabránit návratu nádoru. Jestliže tedy první senát Nejvyššího správního soudu v opakovaně zmiňovaném rozsudku dospěl k závěru, že terapie Optune byla vhodnou doplňkovou zdravotní službou pro žadatelku, jejíž věci se zabýval, a že v jejím případě byla splněna podmínka „jediné možnosti léčby“, nutně k tomuto závěru musí dospět i Nejvyšší správní soud nyní, neboť, jak již výše vysvětlil, žalobkyně se těšila lepšímu zdravotnímu stavu než žadatelka v řízení před prvním senátem; navíc žalobkyně v zásadě vykazovala všechny typické znaky onemocnění, ke kterým je jako doplňková zdravotní služba doporučována terapie Optune. Konečně i první senát Nejvyššího správního soudu (rovněž jako nyní žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti) upozornil, že terapie Optune je od 1. 10. 2025 VZP nově plně hrazena v rámci veřejného zdravotního pojištění. I tuto skutečnost je třeba vzít v potaz, neboť z ní vyplývá, že sama stěžovatelka tuto metodu považuje za zcela legitimní léčebnou metodu glioblastomu.

[23] Již v rozsudku č. j. 1 Ads 173/2025-54 Nejvyšší správní soud zdůraznil, že podmínky pro úhradu léčby je nezbytné hodnotit vždy zcela individuálně. Navíc i v řízení o žádosti o úhradu léčby jinak ze zdravotního pojištění nehrazené se uplatní zásada materiální pravdy a platí, že správní orgán má povinnost zjistit stav věci, o němž nepanují důvodné pochybnosti. Přitom v zásadě veškeré nedostatky, které Nejvyšší správní soud shledal ve svém rozsudku č. j. 1 Ads 173/2025-54 (ale i v rozsudku č. j. 2 Ads 279/2024-36) ohledně zamítavého rozhodnutí stěžovatelky o mimořádné úhradě požadované zdravotní služby, lze nalézt i nyní. Mezi takové nedostatky rozhodnutí stěžovatelky patří zejména to, že v něm stěžovatelka nezohlednila v současné chvíli relativně dobrý zdravotní stav žalobkyně, který žalobkyni dává prostřednictvím terapie Optune šanci na prodloužení

pokračování

života, zlepšení kvality jejího života, a to navíc v situaci, kdy ošetřující lékař žalobkyně upozorňuje na skutečnost, že návrat glioblastomu je pro pacienty téměř vždy fatální a v takové fázi se s ním již nedá nic dělat.

[24] Proto stejně jako ve věci sp. zn. 1 Ads 173/2025 Nejvyšší správní soud uzavírá, že úvahy stěžovatelky, obsažené v jejím zamítavém rozhodnutí, nenalézají dostatečnou oporu ve správním spise, bagatelizují význam stěžejních podkladů řízení, jimiž jsou zprávy ošetřujícího lékaře žalobkyně (popř. další odborné podklady, kterými se Nejvyšší správní soud zabýval již ve věcech sp. zn. 1 Ads 173/2025 a sp. zn. 2 Ads 279/2024), a nerespektují závěry ustálené judikatury. V dalším řízení bude na žalované, aby ve vztahu k posouzení naplnění podmínek pro úhradu léčby podle § 16 zákona o veřejném zdravotním pojištění náležitě vyhodnotila individuální situaci stěžovatelky a neupřednostňovala zcela obecné podklady a doporučení před lékařským zprávami, které se vztahují přímo k situaci stěžovatelky. V případě nejasností ohledně toho, zda požadovaná léčba představuje vhodnou variantu v klinické situaci stěžovatelky, je třeba, aby žalovaná v této souvislosti doplnila dokazování (např. výsledkem ošetřujících lékařů, vyžádáním si jejich písemného stanoviska). Pokud se pak jedná o posouzení splnění podmínky výjimečnosti případu, jakožto další z podmínek vyplývajících z § 16 zákona o veřejném zdravotním pojištění, je povinností žalované vyhodnotit situaci stěžovatelky komplexně a zohlednit všechny relevantní zjištěné okolnosti.

[25] K výjimečnosti případu již městský soud ve svém rozsudku upozornil na to, že podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu výjimečnost případu nevylučuje to, že se ve srovnatelné situaci může nacházet určitý počet dalších pacientů (srov. citovaný rozsudek č. j. 4 Ads 394/2019-105, odst. [30]). Už městský soud ve svém rozsudku vyšel z toho, že žalobkyně je relativně mladého věku, dosud se těšila dobrému zdraví a z ničeho nevyplývá, že by její předpokládaná doba dožití byla při vhodné léčbě krátká. Tyto skutečnosti mají vliv nejen na otázku jediné možné léčby, ale právě i na posouzení výjimečnosti situace žalobkyně. Tu soud spatřuje též v tom, že použití léčby Optune u žalobkyně může s vyšší pravděpodobností zajistit zlepšení jejího zdravotního stavu a relevantní prodloužení života oproti léčebnému postupu bez použití Optune. Je-li tu taková možnost a jsou splněny zákonem předpokládané podmínky, měla by právě k tomuto cíli léčba žalobkyně směřovat. K tomuto právnímu hodnocení dospěl i Nejvyšší správní soud v již opakovaně citovaných rozsudcích týkajících se žadatelů o mimořádnou úhradu terapie Optune s glioblastomem č. j. 1 Ads 173/2025-54 (odst. [56] až [58]), resp. č. j. 2 Ads 279/2024-36 (odst. [18]).

[26] V závěru svého rozsudku městský soud zaujal právní názor i vůči (čtvrté) podmínce týkající se mimořádné úhrady ve smyslu § 16 zákona o veřejném zdravotním pojištění, tzv. nákladové efektivitě, která se dovozuje z judikatury Nejvyššího správního soudu (k tomu srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Ads 394/2019-110, odst. [29], č. j. 5 Ads 228/2019-81, odst. [66], nebo č. j. 7 Ads 37/2023-38, odst. [38]). V této části svého rozsudku (odst. 40 až 44) přitom městský soud dospěl k závěru, že rozhodnutí stěžovatelky ohledně této podmínky bylo nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, a že rovněž touto podmínkou se případně měla stěžovatelka hlouběji zabývat v dalším řízení. Stěžovatelka však ve své kasační stížnosti upozornila na to, že zmínka o nákladové efektivitě v jejím rozhodnutí nepředstavovala důvod pro zamítnutí žádosti žalobkyně. K zamítnutí žádosti žalobkyně naopak stěžovatelka dospěla z důvodu toho, že žalobkyně

nesplnila posuzované podmínky jediné možnosti léčby a výjimečnosti případu. Protože se ovšem nejednalo o důvod zamítnutí žádosti žalobkyně a stěžovatelka vůči uvedenému závěru městského soudu neuvedla žádnou konkrétní kasační argumentaci, nebude se Nejvyšší správní soud touto poslední pasáží rozsudku městského soudu zabývat (i s ohledem na to, že věc se aktuálně vrací do řízení před stěžovatelkou).

[27] Pro úplnost považuje Nejvyšší správní soud za nutné vyjádřit se ještě k některým procesním aspektům věci. Žalobkyně v žalobě i ve vyjádření ke kasační stížnosti opakovaně upozorňovala na řízení vedené před rozšířeným senátem Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 8 Ads 164/2022, které bylo ukončeno rozsudkem ze dne 1. 10. 2025, č. j. 8 Ads 164/2022-97, v němž rozšířený senát posuzoval, s kým mají soudy v případech jako je tento jednat v pozici žalovaného správního orgánu. Rozšířený senát v této otázce dospěl k závěru, že „[v] řízení o žalobě proti rozhodnutí rozhodčího orgánu VZP (stejně jako proti rozhodnutí revizní komise VZP) je proto podle § 69 s. ř. s. žalovaným správním orgánem přímo tento orgán, nikoliv VZP. Tomu nebrání ani skutečnost, že rozhodčí orgán (revizní komise) nemá samostatnou právní osobnost a že jeho vystupování v řízení před správním soudem bude finančně či administrativně zajišťovat zdravotní pojišťovna“ (odst. [55] cit. rozsudku rozšířeného senátu). V nyní projednávaném případě proto měla být žalovanou přímo revizní komise Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky, nikoliv samotná zdravotní pojišťovna (VZP), s níž jako se žalovanou jednal městský soud. Ačkoli by uvedená vada za standardních okolností měla sama o sobě vést ke zrušení rozsudku městského soudu, jednotlivé senáty Nejvyššího správního soudu v případech jako je tento (k tomu srov. již výše opakovaně citované rozsudky č. j. 1 Ads 173/2025-54, odst. [23] až [28], či rozsudek č. j. 2 Ads 279/2024-36, odst. [19]), ve kterých je předmětem řízení úhrada léčby život ohrožujícího onemocnění a ve spojení s tím je dán zájem na co nejrychlejším rozřešení sporné otázky, nepřistupují ke zrušení rozsudků městského soudu. Za těchto okolností by totiž bylo přehnaně formalistické, pokud by Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu bez dalšího zrušil, aniž by se jakkoliv zabýval podstatou kasačních námitek, což by mohlo vést ke zbytečnému oddalování definitivního vyřešení otázky žadatelova nároku na úhradu požadované léčby. Nadto v případech, kdy ani podle Nejvyššího správního soudu neobstojí zamítavá rozhodnutí zdravotních pojišťoven a věci se tedy zdravotním pojišťovnám vrací k dalšímu řízení. Zároveň takový výjimečný postup, daný okolnostmi této věci, nemůže být pro žalovanou překvapivý a nikterak ji nekrátil na jejich procesních právech, neboť měla možnost vyjádřit se ke kasační stížnosti, původně podané samotnou VZP, čehož využila a plně se s námitkami v ní obsaženými ztotožnila.

[28] Z výše uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost nebyla důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Stěžovatelka nebyla úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.)

[29] Žalobkyně naopak úspěšná byla, proto má právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. V řízení o kasační stížnosti se jednalo o odměnu advokáta za jeden úkon právní služby: sepsání vyjádření ke kasační stížnosti, tj. 1 × 4 620 Kč [§ 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 5 a § 7 bod 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném od 1. 1. 2025], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 1 × 450 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu, opět ve znění účinném od 1. 1. 2025) navýšenou o částku 1 064,70 Kč

pokračování

připadající na DPH. Náklady řízení o kasační stížnosti tak v případě žalobkyně představují celkovou částku ve výši 6 134,70 Kč. Stěžovatelka je proto povinna žalobkyni k rukám jejího advokáta uhradit náhradu nákladů řízení v celkové výši 6 134,70 Kč, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. listopadu 2025

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu